

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 13.8.2008
KOM(2008) 503 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Endelig evalueringsrapport om rammestrategien og EF-handlingsprogrammet
vedrørende fællesskabsstrategien for ligestilling mellem mænd og kvinder (2001-2006)**

(SEK(2008) 2365)

1. INDLEDNING

EF-rammestrategien for ligestilling mellem mænd og kvinder blev vedtaget i 2000¹, og der blev udarbejdet et EF-handlingsprogram² i 2001 til støtte for gennemførelsen af rammestrategien. Kommissionen forelagde en foreløbig evalueringsrapport for Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget³ i 2004, jf. artikel 12 i beslutningen om programmet. Af samme artikel fremgår det, at Kommissionen skal forelægge en endelig evalueringsrapport om rammestrategien og programmet, hvilket den gør i dette dokument med bilag.

2. GENNEMFØRELSE AF HANDLINGSPROGRAMMETS OG RAMMESTRATEGIENS MÅLSÆTNINGER

EF-rammestrategien for ligestilling mellem mænd og kvinder (2001-2006) blev vedtaget af Kommissionen i juni 2000. Formålet var at fastsætte én samordnet aktionsramme for alle Fællesskabets aktiviteter på området. I strategien opstilledes fem prioriterede målsætninger: ligestilling i det økonomiske liv, ligelig deltagelse og repræsentation, samme adgang til sociale rettigheder for kvinder og mænd, ligestilling og borgerlige rettigheder og ændring af kønsrollemønstre og fordomme.

Rammestrategiens målsætninger skulle opfyldes takket være en samordnet indsats fra flere fællesskabsinstrumenter, herunder lovgivning, finansielle programmer og dialog med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet. Ligestillingsmålsætningerne skulle indarbejdes i de øvrige politikker på områder som f.eks. beskæftigelse, social inddragelse, uddannelse og erhvervsuddannelse, frihed og retfærdighed, videnskab og forskning og udviklingssamarbejde. Specifikke foranstaltninger havde også til mål at forbedre kvinders og mænds situation i sektorer med en direkte indvirkning på kvinder og mænd.

De foranstaltninger, der var opført som eksempler i rammestrategien, skulle iværksættes af Kommissionen, medlemsstaterne og de organisationer, der er aktive på området for ligestilling mellem kvinder og mænd.

EF-handlingsprogrammet blev udarbejdet for at støtte gennemførelsen af rammestrategien ved en tværgående koordineringsindsats. Det har støttet gennemførelsen af strategiens målsætninger fra 2001 til 2006 med et samlet budget på 61 742 241 EUR fordelt på de tre kategorier af foranstaltninger. Kategori 3 – samarbejde mellem aktører – har slugt størstedelen af budgettet (45 %) fulgt af kategori 1 – oplysning om ligestillingens fællesskabsdimension (38 %) – og kategori 2 – analyse og evaluering (16 %).

Finansieringen af **kategori 1** har medvirket til at gennemføre tværnational oplysningsvirksomhed om prioriterede emner i rammestrategien for at fremme en bedre forståelse af ligestillingsmålsætningerne.

I hele perioden har 57 tværnationale oplysningspartnerskaber skabt kontakt mellem projektlederne og ligestillingspolitikens organer. På konferencer afholdt to gange om året af

¹ KOM(2000) 335 endelig.

² Beslutning 2001/51/EF.

³ SEK(2004) 1047.

medlemsstaterne i samarbejde med Rådets formandskab har man kunnet tage flere af rammestrategiens prioriterede emner op: lønforskellen mellem kvinder og mænd, kvindernes rolle i beslutningsprocessen, mændenes rolle i forbindelse med fremme af ligestilling og vold mod kvinder. På konferencerne har man udbredt kendskabet til de værdier, som ligestillingspolitikken bygger på, og delagtiggjort hovedaktørerne i udfordringerne vedrørende ligestilling mellem kvinder og mænd.

Kategori 2 vedrørte statistisk arbejde med henblik på at forbedre metoder og få adgang til sammenlignelige oplysninger på europæisk plan på området ligestilling mellem kvinder og mænd. Der er blevet oprettet en database for at registrere kvindernes situation, for så vidt angår beslutningstagning, og fastsætte indikatorer på europæisk plan for andelen af kvinder i ledende stillinger inden for politik og økonomi. Analyserne og de oplysninger, der er kommet frem, var nyttige og gav Kommissionen et bedre indblik i lønforskelle, kvinders underrepræsentation på ledende poster, forening af arbejdsliv og privatliv og børnepasningsmuligheder. De nye oplysninger underbyggede Kommissionens arbejde og politiske forslag, som derved beviste deres nytteværdi. Hele dette arbejde har været med til at udbygge kendskabet til rammestrategiens prioriterede emner. Offentliggørelse af analyser og rapporter har gjort ligestillingspolitikken mere synlig.

Indkaldelse af forslag, der finansieres under **kategori 3**, er rettet mod ngo'er, arbejdsmarkedets parter på europæisk plan og tværnationale netværk bestående af regionale eller lokale myndigheder. Der er i perioden blevet finansieret 87 tværnationale udvekslingspartnerskaber. Disse foranstaltninger har haft en positiv effekt og medvirket til at udbrede kendskabet til ligestillingspolitikkerne og mobilisere civilsamfundet og de øvrige partnere omkring ligestillingsemner. Deres bidrag til ligestillingspolitiske emner var imidlertid mindre konkret og synlig end programmets andre to aktionskategorier.

Programmet har ligeledes givet **kandidatlande** og tiltrædende lande mulighed for at nyde godt af foranstaltninger, der havde til formål at gøre dem bekendt med Fællesskabets politikker og arbejdsmetoder på området for ligestilling mellem kvinder og mænd. Der er blevet iværksat oplysningskampagner om gældende fællesskabsret i de ti kandidatlande, Kroatien og Tyrkiet i form af konferencer, seminarer og uddannelses tiltag om lovgivning på ligestillingsområdet. De har samlet offentlige myndigheder, politiske aktører, arbejdsmarkedets parter og ngo'er for at forberede disse lande på forhandlingerne i forbindelse med tiltrædelsen af EU.

Programmet har alt i alt støttet målsætningerne for rammestrategien på en effektiv måde. Foranstaltningerne til støtte for de forskellige målsætninger er blevet gennemført på en sådan måde, at de supplerer de øvrige finansielle instrumenter, der er opført, for at nå rammestrategiens målsætninger.

På **beskæftigelsesområdet** har eksperternes arbejde bidraget til at styrke fællesskabsdimensionen af ligestillingspolitikken i de nationale politikker gennem en analyse af de nationale planer for beskæftigelse og tilvejebringelse af statistikker. Fællesskabsfinansiering (Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Equal-initiativet) har været en betydelig løftestang for Lissabonstrategien og har ydet en supplerende indsats til gennemførelsen af de mål, der blev fastsat i 2000 på Det Europæiske Råds møde.

Rammestrategien har helt klart også været befordrende for målsætningen om **fremme af ligelig deltagelse og repræsentation** på fællesskabsplan. Kommissionen har støttet kvinders

deltagelse i beslutningsprocessen ved at henlede opmærksomheden på det demokratiske underskud, som den manglende ligevægt mellem kvinder og mænd på ledende poster inden for økonomi, sociale forhold og politik udgør. Kendskabet til fænomenet er blevet bedre takket være fællesskabsdatabasen og tværnationale erfaringsudvekslinger vedrørende de hindringer, man møder som kvinde, hvis man ønsker en lederstilling. Iværksatte foranstaltninger har bidraget til at mobilisere aktører, som normalt ikke er særligt opmærksomme på målsætningerne om ligestilling, herunder til at styrke kvinders rolle i forskningssektoren.

De foranstaltninger, der er iværksat for at **fremme samme adgang til sociale rettigheder for kvinder og mænd**, har støttet gennemførelsen af målsætningerne om ligestilling i forbindelse med den åbne koordinationsmetode på området for social beskyttelse og social integration, navnlig gennem eksperternes arbejde. For at understøtte målsætningerne om ligestilling i verden er den institutionelle og operationelle kapacitet i forbindelse med fremme af kvindernes rettigheder blevet øget i udviklingsstøtten.

Der er blevet taget en række initiativer på området **ligestilling og borgerlige rettigheder**. En gruppe eksperter med speciale i juridiske spørgsmål inden for beskæftigelse, sociale anliggender og ligestilling mellem mænd og kvinder har analyseret anvendelsen af lovgivningen og udviklingen på det retlige område nationalt og på fællesskabsplan. Andre foranstaltninger har været rettet mod ngo'er, der bekæmper kønsbestemt vold og menneskehandel. Endvidere har man i forbindelse med Den Europæiske Flygtningefond og foranstaltninger til forberedelse af tredjelandsstatsborgernes integration fremmet ligestilling mellem kvinder og mænd. Programmerne har omfattet politisamarbejde og retligt samarbejde og bidraget til bekæmpelse af handel med og seksuel udnyttelse af børn.

Bekæmpelsen af **kønsrollemønstre og fordomme** er ligeledes blevet understøttet af foranstaltninger rettet mod kvinders og mænds rolle i samfundet. Uddannelses- og erhvervsuddannelsesprogrammer har medvirket til at bekæmpe fastlåste kønsrollemønstre og tilskyndet kvinderne til i højere grad at interessere sig for en videnskabelig og teknisk karriere. Hensyntagen til kønsopdelingen på uddannelsesområdet indgår i overvågningen af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemernes udvikling i Europa, bl.a. ud fra ønsket om at tiltrække flere kvinder til de naturvidenskabelige studieretninger.

Rammestrategien og programmet har i høj grad bidraget til at forbedre **forvaltningen** på europæisk plan. Samarbejdet mellem de nationale aktører er blevet styrket ved dannelsen af gruppen af højstående embedsmænd fra medlemsstaterne med ansvar for inddragelse af ligestillingspolitikken og ved gruppen på højt plan til inddragelse af ligestilling mellem kvinder og mænd i strukturfondene. Dialogen med arbejdsmarkedets parter på europæisk plan har ført til udarbejdelse af en aktionsplan for ligestilling mellem kvinder og mænd. Civilsamfundet og ngo'erne har modtaget støtte med henblik på at konsolidere deres rolle i indsatsen for at opnå ligestilling mellem kvinder og mænd. Gennemførelsen af strategien er blevet fulgt af Kommissionens interne strukturer: gruppen af kommissærer for grundlæggende rettigheder, ikke-forskelsbehandling og ligestilling og den tværtjenstlige gruppe vedrørende ligestilling mellem kvinder og mænd.

3. KONKLUSIONER

Rammestrategiens målsætninger var ambitiøse, i og med at de nødvendiggjorde inddragelse af ligestillingsprincipperne i samtlige EU-politikker. De fem politiske områder, der var udpeget som grundlag for rammen for Fællesskabets indsats, var sammenfaldende med de vigtigste

udfordringer i forbindelse med ligestillingsmålsætningerne. Kommissionen har med denne overordnede ramme skabt betingelserne for en samordnet anvendelse af de forskellige instrumenter. Strukturfondene har udgjort en afgørende finansiel løftestang i forbindelse med inddragelse af ligestilling i medlemsstaternes politikker. En målrettet fællesskabsindsats har styrket ligestillingsaspektet i lovgivningen og støttet de institutionelle aktører og civilsamfundet i deres indsats for på en effektiv måde at fremme ligestilling på alle områder.

Programmet har vist sit værd ved at støtte gennemførelsen af ligestillingsmålsætningerne og styrke samordningsmekanismerne og forvaltningen på europæisk plan. De foranstaltninger, der har medvirket til at fremme værdierne og forståelsen af ligestillingsspørgsmålene, er meget nyttige for fællesskabsindsatsen.

Trods disse positive resultater er der stadig store uligheder mellem kvinder og mænd. For at tage den udfordring op vedtog Kommissionen en køreplan for ligestilling mellem kvinder og mænd i marts 2006⁴. Heri opstilles seks prioriterede indsatsområder for ligestilling mellem mænd og kvinder. For at konkretisere disse forpligtelser angiver Kommissionen, hvilke foranstaltninger der falder inden for dens kompetenceområde på forskellige felter samt tidsfrister herfor, og forstærker styrings- og opfølgingsmekanismerne. De midler, der er afsat til fremme af ligestilling i det nye Progress-program (2007-2013)⁵, udgør en støtte for Kommissionen i gennemførelsen af køreplanens foranstaltninger. Med Progress-programmet samles de tidligere programmer i et, hvorved ligestillingsaspektet inddrages i alle aktiviteter.

Der er stadig en lang række udfordringer, som bør tages op på området for ligestilling mellem kvinder og mænd, og de kræver en indsats fra alle involverede parter side. Kommissionen har for sin del forpligtet sig til at udbygge rammerne for sin indsats, samtidig med at den opfordrer sine samarbejdspartnere til at tage deres rolle alvorligt. Arbejdsmarkedets parter på europæisk plan har forpligtet sig til at opstille rammer for deres indsats til fremme af ligestilling. Civilsamfundet og ngo'erne er ligeledes indstillet på at medvirke til at etablere ligestilling mellem kvinder og mænd. Ansvar for at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd påhviler også medlemsstaterne. Det Europæiske Råd sendte i marts 2006 et stærkt politisk signal til stats- og regeringscheferne ved at afstikke rammerne for ligestillingspolitikken i den europæiske ligestillingspagt.

⁴ KOM(2006) 92 endelig.

⁵ Beslutning 1672/2006/EF.